

Účinkuje soubor **Konvergence**:

Magda Čáslavová – flétna

Jiří Mráz – klarinet

Viktor Mazáček, Irena Štochlová, Matěj Vlk, Tomáš Pálka – housle

Ondřej Štochl – viola

Helena Velická – violoncello

Jan Rybář – klavír

Petr Nouzovský – violoncello (j.h.)

Ondřej Urban – zvuková spolupráce (j.h.)

Jednotné vstupné: 70Kč

Skladatelské sdružení **KONVERGENCE** jsme založili na jaře 2002. Náplní naší činnosti je veřejné uvádění děl skladatelů mladé generace, ať už jde přímo o díla členů anebo zajímavé kompozice mladých autorů žijících v zahraničí. Rovněž si klademe za cíl uvádění těch skladeb autorů generace starší, která jsou u nás hrána méně, případně nebyla hrána vůbec.

Uvědomujeme si nesmírnou stylovou rozmanitost prostředků, které dnes soudobá hudba používá. Proto má být výsledkem našich snah nalézání a uvědomování si spojitostí ve světě výrazových prvků hudby a jejich odraz v koncepci našich koncertů.

Příští koncert sdružení KONVERGENCE bude anoncován na:

<http://sweb.cz/konvergence>

předběžný termín koncertu je: 13.6.2006 ve 20:00

Web: <http://sweb.cz/konvergence>

E-mail: konvergence@centrum.cz

Pokud si přejete být včas informováni o koncertech našeho sdružení a dosud vám není zasíláno upozornění v elektronické podobě, napište nám prosím na konvergence@centrum.cz vaši e-mailovou adresu, zařadíme ji do našeho adresáře.

Tento koncert se koná díky finanční podpoře:

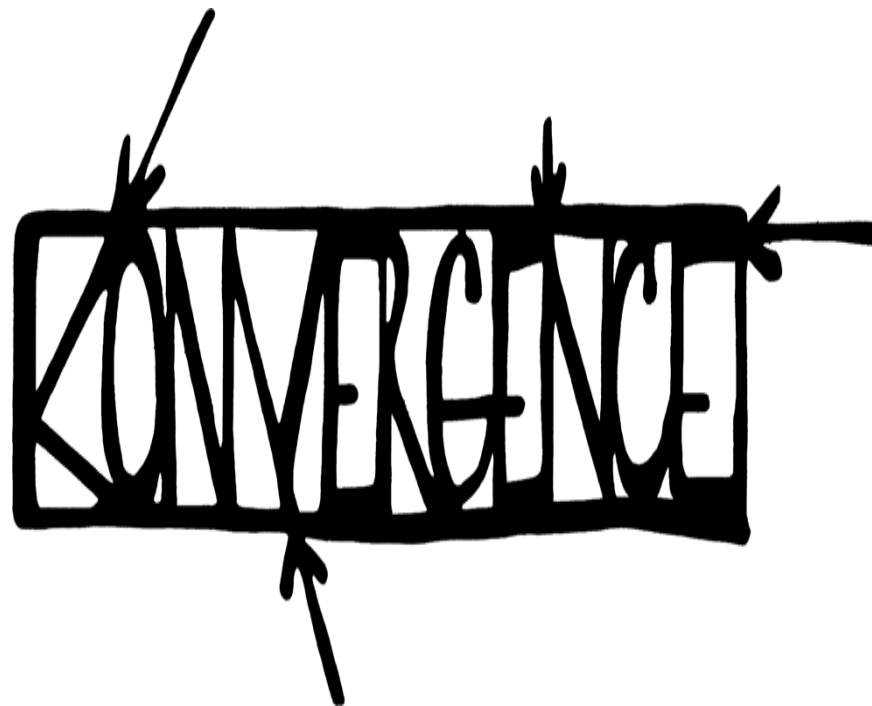
(Děkujeme Goethe-institutu Prag, který finančně podpořil uvedení skladby Alberta Breiera a jeho pobyt v ČR v době konání koncertu)

Nadace Gideona Kleina

Nadace Českého Hudebního Fondu

Nadace Ochranného Svazu Autorského

Ministerstvo kultury ČR

28. 4. 2006 / INTROVERTNÍ LYRIKA – HUDBA A JEJÍ LATENTNÍ ENERGIE

Téma dnešního koncertu jsme tentokrát zvolili trochu jinak, než je na našich koncertech obvyklé. Dnes opravdu nelze říci, že by skladby, které dnes zazní, spojovalo určité společné téma, že by příslušely k jednomu stylu nebo že by dnešní dramaturgie byla inspirována nějakou skladatelskou osobností. Takže jestli jste si pod názvem dnešního koncertu představovali tichý, klidný a – dnes velmi módně – jakousi "nirvánou" nabitý večer, možná budete překvapeni. Pod názvem "introvertní lyrika" se určitě neskrývá konkrétní nálada, kterou bychom vám všem dnes chtěli navodit.

Dnešní dramaturgii pojí v jeden celek především fakt, že žádná z jejích skladeb nechce být nějakým diktátem z pódia. Bylo by velmi odvážné, kdybychom chtěli stimulovat vaše pocity konkrétním směrem. Naopak dnešní koncert chce svému posluchači poskytnout především prostor pro jeho vlastní fantazii, aby se každý z vás mohl svou vlastní představivostí podílet na tom, co v něm ta která skladba vyvolá. Je nasnadě, že dnes může být vaše přijetí (či nepřijetí) jen těžko uniformní. Každá skladba nabízí určité pole, ve kterém se každý z nás může – a také nemusí – najít.

První i poslední skladba stojí ještě takřikajíc na pomezí. Jejich obsahy lze do určité míry konkretizovat a tím nenechávají zase tak mnoho na vás. V průběhu koncertu si však klademe za cíl tuto částečnou extroverzi oslabit. Vůbec nejvíc k tomuto oslabení dojde u skladby A. Breiera, která opravdu představuje prostor otevřený pro vaši fantazii či alespoň trochu aktivní spoluúčast. Proto vám záměrně leccos naznačí, ale nic nedopoví až do konce...

PROGRAM KONCERTU:

- Kaija Saariaho:** *Nocturno (1994) pro housle sólo*
- Giacinto Scelsi:** *Ko – Lho (1966) pro flétnu a klarinet*
- Morton Feldman:** *Viola in my life III (1970) pro violu a klavír*
- Albert Breier:** *Smyčcový kvartet No.4 (2004) – světová premiéra*
- Tomáš Pálka:** *Moonsilences (2004) pro flétnu, klarinet, housle a klavír*
- Ondřej Štochl:** *Tetralog (2006) elektroakustická skladba pro violoncello sólo*

KAIJA SAARIAHO: NOCTURNO

Tato šestiminutová skladba pro housle sólo vznikla na žádost Avanti Chamber Orchestra jako pocta polskému skladateli Witoldu Lutosławskému, který 7. 2. 1994 zemřel. Kaija Saariaho, která v té době pracovala na svém houslovém koncertu, napsala skladbu *Nocturno* s podtitulem *In Memory of Witold Lutosławski*.

Finská skladatelka žijící a komponující v Paříži je pravděpodobně v současné době jednou z nejvlivnějších a nejsledovanějších žen na poli soudobé kompozice. Její hudba přináší všechno, co si představíme pod klíše "žena-skladatelka": barvy, citovost, jemnost, lyriku... Ale to je jen povrchní pohled. Za ním se skrývá osobnost širokého záběru, která o všem přemýšlí do hloubky, která hledá základy svého přemýšlení a slyšení, která se nechce jen svést po povrchu svého velkého talentu.

Pověstný a pro skladatelku samotnou stále podvědomě nevyčerpaný je její vztah k výtvarnému umění. Svou prý první vzpomínku na kompozici popisuje tak, že chtěla zkomponovat hudbu "nervózní a žlutou". Vztahy s vizuálním světem mají v jejím díle mnoho poloh, převážně však asociativních, vstupují na scénu tam, kde už slovní popis skutečnosti nestačí. "Když se pokouším řešit hudební problémy, formy, vývoje, často to dělám při kreslení; ačkoli pak nikdo nemůže pochopit vztah kresby a hudby, pomáhá mi to věci vyjasňovat..."

Psáno pro: časopis Harmonie 2002/01 (úryvek)

Autor: Miroslav Smka

GIACINTO SCELISI: KO – LHO

Pro Scelsiho byla hudba především manifestací energie zvuku při jejím zrodu. Od začátku padesátých let dotváří ideu zvuku jako kosmické síly pramenící z indického pojetí hudby, což se stává základem jeho myšlení. Od té doby jsou pro něj tóny a zvuky fenoménem, jehož hloubka mu přináší obrovské nové zkušenosti. Vycházejí z těchto předpokladů, Scelsi věří, že on jako subjekt se musí zcela vzdát sám sebe tomu, co se snaží o svobodu sebe sama skrze něj. Ve většině skladeb datovaných od padesátých let, kdy opouští cestu dvanáctitónového systému, neoblomně a osaměle hledá nitro hudebního zvuku. Posлуhač v jeho skladbách zaznamenává prvky protikladných harmonických center, zadržovaných tónů, jemně kolísajících, zpevněných konstantní dynamičností či hybností, vytvářejících charakteristickou zvukovou kvalitu.

MORTON FELDMAN: VIOLA IN MY LIFE III

Feldman měl k viole zvláštní vztah, což se snažil vyjádřit v cyklu skladeb tomuto nástroji věnovaných. Každá z nich je pro jiné obsazení. Tak jako v jiných kompozicích Feldman usiluje o průzračné hudební vyjadřování, hudba plyne ve zpomalených časových obrazech. Feldman uvádí, že potřeboval přesnou časovou proporci podtrhující pozvolný a subtilní crescendový charakter všech ztlumených zvuků violy.

ALBERT BREIER: SMYČCOVÝ KVARTET No. 4

Smyčcové kvarteto, napsané roku 2004, zkoumá svět mezi ireálností a zřejmostí, mezi snovostí a hmatatelností. Jeho zpravidla velmi slabé tóny se jakoby vzdalují vnímání, přesto každý tón vyžaduje co možná největší jasnost notace. Vzniká muzikální vnitřní svět, který se řídí vlastními zákony, ale právě díky této zákonitosti působí i navenek. Skladba spočívá na protichůdnosti a sounáležitosti dvou základních elementů. Na váhavé počáteční akordy navazuje melodičtější část, pracující s celými tóny, která je v dalším průběhu rozvinuta do pasáží velké lyrické intenzity. Tento lyrický elán je ale neustále přerušován vážnou akordikou a od toho odvozenými strukturami. V tomto formovém principu je možné vidět spojení s klasickou sonátovou formou a její způsob použití protikladu dvou základních témat. Jinak než tomu je u klasických skladatelů není ale tento protiklad otevřeně konfliktní, místo toho se oba elementy stupňují navzájem, společně staví hudební svět, který nezná žádný zarputilý boj, žádné ohlušující výbuchy, nýbrž je tajuplným způsobem nesen skrytými energiemi.

TOMÁŠ PÁLKA: MOONSILENCES

Moonsilences je skladba psaná původně pro šest nástrojů – flétnu, klarinet, klavír, housle, violu a violoncello. Vznikla během mého pobytu na kompozičních kurzech v Dartingtonu v Anglii (v srpnu 2004) a tam měla rovněž svoji premiéru. Tuto koncepci jsem posléze po uvedení v červnu na koncertě Konvergence přepracoval. Výsledný tvar využívá při provedení prostor, jako její elementární součást a je současně velmi niternou výpovědí, představou zvukovosti vzdálených světů... Současně je neobvyklým využitím celého ansámbly: nástroje nikdy nehrají společně, pouze jeden za druhým „zní“ své sólo, které je nepatrným odleskem měsíčního ticha...

Tomáš Pálka

ONDŘEJ ŠTOCHL: TETRALOG

Nejsem autorem mnoha skladeb pro sólové nástroje a proto mi chvíli trvalo, než mi dozněla představa o skladbě pro sólové violoncello. Postupem času mě zaujala možná paralela mezi čtyřmi charakterovými typy a čtyřmi strunami. Právě violoncello v rámci svého rozsahu pokrývá všechny odstíny od flegmatického nejnižšího rejstříku až po silně cholerickou (hysterickou) nejvyšší polohu. Tetralog jsou tedy čtyři věty pro čtyři struny o čtyřech charakterových typech.

Nelze však říci, že by každá věta byla jen o jednom typu osobnosti, spíše se všechny typy prolínají celou skladbou, i když v každé části je jeden z nich vůdčí (tak je tomu ostatně u mnoha z nás). Proto lze charakterizovat jednotlivé věty následovně: 1. *sangvinik*, který občas – až melancholicky – podléhá svým emocím, 2. *flegmatik*, který dovede být nervózní a (cholericky) prchlivý, 3. *cholerik*, jehož projev má i špetku (sangvinické) racionality, 4. *melancholík*, který, ovládan emocemi, hledá stabilitu flegmatika.

Ondřej Štochl